

Л.Г. Кондратова

**Музичні учнівські проекти
на уроках
та в позаурочній діяльності**

Методичний посібник
для вчителя музичного мистецтва

® ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 340
ББК 67.4
К 56

Кондратова Л.Г.

К 56 Музичні учнівські проекти на уроках та в позаурочній діяльності: Методичний посібник для вчителя музичного мистецтва / Л.Г. Кондратова. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2020. — 120 с.

ISBN 978-966-10-7320-2

У пропонованому методичному посібнику подано авторську концепцію Л. Кондратової щодо впровадження проектної технології в навчально-виховний процес сучасної загальноосвітньої школи.

Для вчителів-методистів, студентів педагогічних вищих навчальних закладів.

УДК 340
ББК 67.4

*Охороняється законом про авторське право.
Жодну частину цього видання не може бути відтворено
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-7320-2

© Кондратова Л.Г., 2014
© Навчальна книга — Богдан, 2020

Вступ

Методичний посібник розраховано на вчителів музичного мистецтва, котрі викладають предмет в 5-7 класах загальноосвітньої школи. До змісту посібника входять: відомості про основи проектної діяльності, етапи формування проектного мислення школярів, подається типологія учнівських проектів, детально розглядається методика створення музичного учнівського проекту на уроках музичного мистецтва та в позаурочній роботі мистецького спрямування. Корисним для вчителя музичного мистецтва можуть стати методичні поради щодо педагогічного супроводу проектної діяльності учнів основної школи. Посібник містить приклади музичних проектів та їхню класифікацію, що подані відповідно до тематики і вимог щодо організації музичного виховання школярів згідно з новою програмою «Музичне мистецтво» для 5-7 класів загальноосвітніх навчальних закладів (автори: Масол Л.М.; Коваленко О.Я.; Сотська Г.І.; Кузьменко Г.В.; Марчук Ж.С.; Константинова О.В.; Паньків Л.І.; Гринчук І.П.; Новікова Н.В.; Овіннікова Н.І., 2012 р.) та вимогами Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.

Ураховуючи потребу загальноосвітніх закладів мистецького спрямування, що вводять до навчального плану закладу освіти, окрім базових дисциплін (музичне та образотворче мистецтво), предмети для поглибленого вивчення мистецтва (сольфеджіо, музичну грамоту, музичну літературу, хоровий спів, вокал, хореографію тощо), необхідним виявляється розглядання питань організації науково-дослідницької діяльності учнів та педагогічного супроводу цього напрямку роботи вчителя. Тому до змісту посібника органічно уведено методичні поради щодо особливості роботи над учнівським науково-дослідницьким проектом з музичного мистецтва в основній школі та алгоритму написання науково-дослідницької роботи в конкурсах і фестивалях Малої академії наук (галузь «Мистецтвознавство»).

До змісту посібника також входять: орієнтовна тематика учнівських проектів з музичного мистецтва в 5-7 класах (за підручником Кондратової Л.Г.), приклади учнівських проектів з музичного мистецтва за темами навчальної програми «Музичне мистецтво», 5-7 класи (2012 року, алгоритм яких подано в робочих зошитах «Музичне мистецтво» 5, 6, 7 класи) та в методичних посібниках для вчителя з прикладами розробок уроків музичного мистецтва для уроків в 5-7 класах автора Кондратової Л.Г.

Методичний посібник містить авторську концепцію Кондратової Л.Г. щодо упровадження проектної технології в навчально-виховний процес сучасної загальноосвітньої школи.

Формування проектного мислення школярів засобами проектної діяльності

У період істотних змін в галузі мистецької освіти сучасна школа потребує вчителя, який був би спроможний не лише передавати і транслювати нові знання, а й самостійно моделювати та конструювати інноваційні педагогічні прийоми, методи, форми, прийоми та технології навчання, самостійно створювати педагогічні проекти та бути обізнаним у проектно-технологічній діяльності в сфері музичного мистецтва.

Останнім часом в практиці роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних педагогів застосовується педагогічне проектування, яке спрямоване на задоволення інтересів та запитів учнів.

Педагогічне проектування розуміють як комплексне завдання, розв'язання якого здійснюється із урахуванням соціокультурного контексту проблеми, що розглядається і в якій взаємодіють і взаємодоповнюють один одного соціально-культурні, психолого-педагогічні, техніко-технологічні та організаційно-управлінські аспекти. В процесі створення вчителем інноваційних педагогічних проектів, а також їхнього послідовного досягнення, впровадження і реалізації задуму, він включається у проектно-технологічну діяльність. Розглянемо поняття «проект», «метод проектів», «проектна діяльність» та їхні значення.

*Слово «проект» у перекладі з латинського *projectio* означає «кинутий уперед». Воно розглядалося як процес та як результат діяльності людей. Саме поняття «проект» вперше з'явилося у XVII–XVIII століттях. Традиції, характерні для проекту, беруть початок ще із педагогічного досвіду та з'явилося в Академіях мистецтв, коли йшлося про проекти у формі будівель, які отримували студенти архітектурного факультету. Але в педагогіці ми стикаємося ще з тотожними поняттями, як-от «метод проектів» та «проектна діяльність».*

Термін «метод проектів» (від грецької – «шлях», «спосіб дослідження») розглядають як систему навчання, при якій учні здобувають знання та вміння у процесі планування та виконання проектів. Розглянемо основні погляди науковців на поняття «метод проектів». Отже, «метод проектів» – це особистісно-орієнтований метод навчання та виховання, спрямований на організацію навчально-пізна-

вальних дій учнів, які дозволяють розв'язати їхні пізнавальні та соціальні життєві проблеми й отримати нові уміння, знання та навички. Сутність методу проекту, перш за все, полягає у стимулюванні інтересу дітей до надбання нових знань, умінь і навичок, через участь у проектній діяльності, тому цей метод використовується для розвитку творчості, пізнавальної активності, самостійності учнів.

Вчителі, що займаються впровадженням методу в практику навчання, як зазначають дослідники, вважають, що саме цей метод необхідно використовувати як доповнення до інших видів прямого чи непрямого навчання, як корисний засіб для прискореного росту учня в академічному та особистісному плані. Застосування методу проектів дозволяє сформулювати спеціальні інноваційні вміння, які необхідні сучасному вчителю в умовах оновлення організації навчально-виховного процесу сучасної школи. До таких вмінь ми зараховуємо: вміння, пов'язані з розвитком інтересу, вміння, що розвиваються в різних видах діяльності, вміння вибирати вид діяльності, що приносить користь особистості, вміння підготуватися до практичних дій, здійснювати діяльність на практиці, дослідити умови практичної діяльності, встановити особисте ставлення до практичної діяльності та суспільно корисну цінність від практичної проектної діяльності, оцінити рівень зростання особистісних якостей від практичної діяльності для розвитку особистості тощо.

«Проектна діяльність» розглядається дослідниками як процес пошуку, практичне навчання, вид діяльності, механізм, що розвиває освіту, допомагає створювати нові поняття, а також специфічна форма моделювання тощо.

Зупинимося на визначенні, що проектна діяльність, організована вчителем, спрямована на створення суттєво нових об'єктів, які є результатом узгоджених творчих пошукових зусиль учнів на розв'язання проблем і потреб та задоволення інтересів дітей.

Варто розглянути вміння особистості дитини, які розвиваються у навчанні завдяки проектній діяльності.

Перелік умінь особистості, які розвиваються в процесі організації проектної діяльності

Комплексні уміння особистості	Складові уміння особистості
1	2
Уміння, пов'язані з розвитком інтересу	<ul style="list-style-type: none"> — аналізування власних інтересів; — визначення, віднаходження нових ідей та інтересів на основі раніше набутих знань; — співставляння і порівняння власних можливостей та інтересів; — відстоювання власних інтересів.
Уміння, що розвиваються в різних видах діяльності	<ul style="list-style-type: none"> — визначення власних видів діяльності, що сприяють розширенню пізнання; — формулювання запитань і вміння визначення мети у кожному виді діяльності; — розширення кругозору та набуття практичних навичок у кожному виді діяльності.
Уміння вибирати вид діяльності, що приносить користь особистості	<ul style="list-style-type: none"> — відшукування самостійної сфери діяльності; — дослідження та обирання корисного виду діяльності; — знаходження вірних шляхів та способів виконання на практиці запланованої діяльності; — вміння робити обґрунтований вибір для практичного застосування.

1	2
Уміння підготуватися до практичних дій	<ul style="list-style-type: none"> — визначення власної частини практичної роботи; — чітке визначення цілей для практичних дій; — визначення та обґрунтування кроків для здійснення практичних дій.
Уміння дослідити умови практичної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> — формулювання й обирання умови, в яких здійснюється практична діяльність; — планування умов для практичних дій; — знаходження місця для практичного виконання.
Уміння здійснювати діяльність на практиці	<ul style="list-style-type: none"> — формулювання мети діяльності; — планування практичних дій; — знаходження недоліків та переваг у власній діяльності.
Уміння оцінювати результати практичної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> — розроблення критеріїв оцінювання проекту; — розвиток уміння подати результати праці та презентувати роботу; — розвиток уміння захищати власні досягнення й оцінити результати роботи.
Уміння робити висновки за результатами власної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> — визначення мети майбутньої діяльності на основі набутих проектних умінь; — пояснення позитивних та негативних результатів; — оцінювання участі власного внеску в роботу та участі інших в проектній діяльності; — зміна ставлення до роботи чи поведінки в ході діяльності.

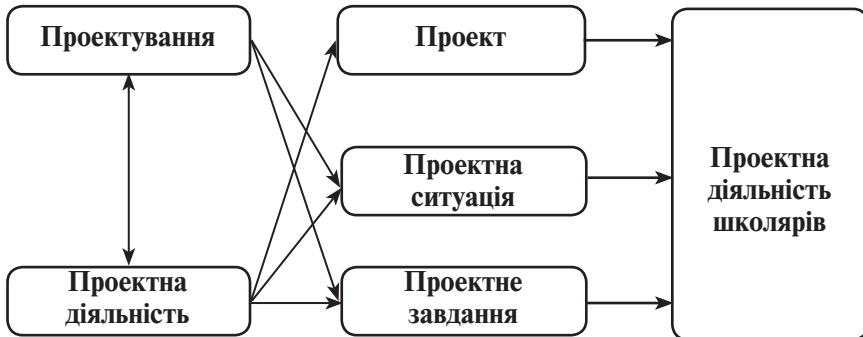

1	2
Уміння встановити особисте ставлення до практичної діяльності	— усвідомлення значення практичної роботи; — оцінювання власного розвитку в процесі навчання та підготовки проєктів.
Уміння встановити суспільно корисну цінність від практичної проєктної діяльності	— усвідомлення суспільного значення практичних дій; — оцінювання значення власної діяльності та її користі для суспільства.
Уміння оцінити рівень зростання особистісних якостей від практичної діяльності для розвитку особистості	— встановлення рівня зросту особистісних якостей; — розуміння власного інтелектуального зросту; — оцінювання корисного впливу діяльності для особистісного зростання.

Для практичного застосування проєктної діяльності в процесі вивчення музичного мистецтва сучасному вчителю слід знати особливості формування особистості учня завдяки використанню проєктної діяльності.

Загалом поняття, що пов'язані з проєктуванням, можна зобразити таким чином (дивись схему за Н. Матяш):

Схема проєктування

Всі поняття між собою пов'язані та мають власні, якісні особливості, які обумовлені видовими якостями як типу діяльності.

Основною метою проектної діяльності є виготовлення цінного продукту у вигляді якогось проекту, який у подальшому буде кимось втілюватися у життя.

Мотивацією для створення проектів учнями є насамперед бажання отримати оцінку за свою діяльність, змагання за право бути кращим, бажання самоствердитися серед однолітків. На перше місце виходять мотиви пізнання нового, розв'язання виникаючих під час виконання проекту проблемних ситуацій, пізнавальні мотиви самоосвіти та самовдосконалення.

Отже, проектна діяльність школярів — це форма навчально-пізнавальної активності, що полягає в мотиваційному досягненні свідомо поставленої мети для створення проекту, яка забезпечує єдність і взаємодію різних сторін процесу навчання і є засобами розвитку особистості суб'єкта навчання. В основі проектної діяльності лежить сама діяльність. А категорія діяльності має велику історію, що вивчається природничою і гуманітарною науками і розуміється як вид специфічної активності людини, спрямований на пізнання і творче перетворення навколишньої дійсності.

В класичній філософській концепції за Г. Гегелем виділяють дві сторони діяльності, що допомагає «опредмечувати» людські здібності, які переходять і втілюються в предмет та ті, що здатні розкрити сутність сил людини шляхом здобування із об'єктів дійсності.

У розвиненій формі предметність властива тільки людській діяльності. Діяльність учнів, що пов'язана з процесом створення проекту надає можливість дітям втілювати ідеї в предмет, а також отримати конкретні знання з різних галузей науки.

В процесі проектної діяльності відбувається засвоєння самого способу перетворення поставленої зовнішньої мети на досягнення конкретного результату.

Передумовою такої діяльності є, насамперед, задоволення людської потреби [А.Н. Леонтьєв] та об'єктивна логічна послідовність виконання дій [С.Л. Рубінштейн].

Залежно від вікової категорії учасників проектної діяльності виділяють провідні види діяльності:

- в молодшому шкільному віці — це навчальний вид;
- в середньому, підлітковому віці — інтимно-особистісні спілкування;

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
КНИГИ.